

מלחמת העצמאות שלב א'

(מ 30/11/47 ועד הכרזת המדינה 14/05/48)

מאפייני המלחמה בנקודות

1. **ייחודה של המלחמה מבחינת המטרות:** בצד היהודי הייתה מלחמה על עצם הקמתה וקיומה של מדינה יהודית בארץ ישראל. הפסד במלחמה היה מביא לסופו את רעיון הקמת מדינת ישראל. מטרת הערבים הייתה למנוע את הקמת המדינה היהודית ולהשמידה לאחר שהוקמה.
2. **מקומה המרכזי של המלחמה** בהתפתחות הסכסוך הערבי – ישראלי, כולל סוגיות שטרם נפתרו כמו בעיית הפליטים הפלסטינים, בעיית הגבולות ומצב המלחמה עם חלק ממדינות ערב.
3. **מלחמה בין שתי תנועות לאומיות** - הציונית והפלסטינית, על אותה ארץ.
4. **חלוקה של המלחמה לשני שלבים שונים:** שלב א' של **מלחמת גרילה** בין ארגונים חצי צבאיים תחת שלטון המנדט הבריטי, ושלב ב' של **מלחמה סדירה בין צבאות סדירים** לאחר עזיבת הבריטים.
5. **היעדר הבחנה בין חזית לעורף** וריבוי נפגעים, חיילים ואזרחים בשני הצדדים.

מאפייניה המרכזיים של מלחמת העצמאות

- א. מלחמה בשני שלבים:** מלחמת העצמאות התרחשה בשני שלבים מובחנים זה מזה. **שלב א'** – התרחש בין קבלת תוכנית החלוקה באו"ם להכרזה על הקמה של מדינת ישראל. בשלב זה התקיים מאבק בין המתחרות היהודיות לבין ערביי ארץ-ישראל. לשני הצדדים לא היה נשק רב והמלחמה הייתה בהיקף מצומצם יחסית. שלב זה נפתח עם התקפה על יישובים יהודיים על-ידי ערביי א"י מיד עם החלטה האו"ם.
- שלב ב'** – בלילה שבין 14-15 במאי 1948 בו עזבו הבריטים את הארץ והוכרזה הקמתה של מדינת ישראל ע"י בן-גוריון פלשו חמש מדינות ערב השכנות (סוריה, מצרים, ירדן, לבנון ועיראק) לשטחי ארץ ישראל והכריזו מלחמה על מדינת ישראל שרק הוקמה. שלב זה התאפיין במלחמה בין כוחות צבא סדירים, בעלי נשקים רבים וכבדים ושימוש בטנקים ומטוסים.
- ב. היעדר הבחנה בין חזית ועורף:** העובדה שהיהודים והערבים בארץ ישראל חיו בקרבה רבה, בערים מעורבות או ביישובים סמוכים, הפכה לא פעם את העורף (האוכלוסייה האזרחית שבבית) לחזית (אזור מלחמה עיקרי). לכן היה קשה לכוחות הלוחמים היהודיים לשמור על ביטחונם של תושבי הערים המעורבות – ירושלים, חיפה, עכו, יפו וטבריה. ישובים מבודדים ששכנו לאורך גבולות המדינה היהודית הפכו למטרות נוחות להתקפות הערבים. אך, הם סמלו את גבולות היישוב היהודי ולכן לכוח עמידתם בהתקפות הייתה חשיבות גדולה.
- ג. נתוני פתיחה קשים של היישוב היהודי:** ההכרזה על הקמת מדינה יהודית נעשתה תוך כדי הלחימה ולכן הקושי המרכזי של היישוב היהודי היה להקים את המדינה הלכה למעשה, במצב של מלחמה בלתי פוסקת בכמה חזיתות בו זמנית. למעשה, היה צורך להקים מוסדות שלטון דמוקרטיים תוך פירוק המסגרות הפוליטיות הקיימות (שרובן הוקמו על ידי התנועה

הציונית) ולהקים צבא אחד, שיאחד תחתיו את כל הכוחות היהודיים הלוחמים, על אף חילוקי הדעות הרבים ביניהם. במקביל היה על המדינה הצעירה לקלוט גלי עלייה גדולים, מבחינה כלכלית, מבחינת תשתיות דיור ותעסוקה ומבחינה חברתית, כל זאת תוך כדי לחימה.

ד. ניצחון ישראלי במחיר כבד: מלחמת העצמאות הסתיימה בניצחון ישראלי גדול והבטיחה את המשך הקיום של מדינת ישראל. עם זאת, למלחמה היה מחיר כבד עבור הציבור הישראלי: כ-6,000 יהודים נהרגו בקרבות מתוכם 1,500 אזרחים. מדובר באחוז מהאוכלוסייה שנהרג (הישוב היהודי מנה לפני המלחמה כ-600,000 איש). הוסיפה על הכאב העובדה שחלק ניכר מהחללים עלו מאירופה בעקבות ההכרזה על הקמת מדינה יהודית ונשלחו ישירות לקרב, רובם אפילו בלי שידעו לדבר עברית. עולים אלה הרכיבו את הגח"ל (גדודי חוץ לארץ). כך אנשים שהשתחררו מרדיפת הנאצים רק שנתיים קודם לכן, מצאו את מותם במלחמה על הקמת מדינת ישראל.

למחרת ה-29 בנובמבר 1947 (החלטת החלוקה של האו"ם), פתחה האוכלוסייה הערבית בא" במערכה צבאית כנגד הישוב היהודי. **שלב א' של המלחמה התאפיין** במלחמה לא סדירה (מלחמת ארגונים) והתנהל תחת שלטון המנדט הבריטי.

הבריטים, התכוננו ליציאה מא" בתוך כמה חודשים (בהתאם להחלטת האו"ם). הם היו מעוניינים לצאת במינימום נפגעים, תוך שמירה על יחסים סבירים עם העולם הערבי (בשל האינטרסים הכלכליים והאסטרטגיים שלהם).

יחסי הכוחות והיתרונות של כל צד

הישוב היהודי, מנה בתקופה זו כ-650 אלף תושבים מאורגנים בתנועות פוליטיות ובארגונים ציבוריים, שסיפקו שירותים שונים לציבור, המאורגנים כ"מדינה בדרך". הישוב נמצא בסכסוך קשה עם ערביי הארץ מזה זמן רב, וביחסים מורכבים עם השלטון הבריטי (מעוניין מצד אחד ביציאת הבריטים ומצד שני מעוניין לשמור על יחסים מדיניים תקינים עם בריטניה).

כוחו הצבאי המאורגן של הישוב מנה כ-55 אלף גברים ונשים שעסקו בסוגים שונים של פעילות צבאית במסגרת ארגונים צבאיים למחצה: ההגנה (כ-50 אלף איש) והפלמ"ח בראשה (כ-3000 לוחמים) הייתה הכוח הראשי והיא עמדה תחת פיקוד הנהגת הישוב היהודי. האצ"ל (כ-2500 לוחמים) והלח"י (כמה מאות לוחמים), שני ארגונים שפרשו מההגנה ודגלו בקו תקיף יותר במאבק נגד הבריטים ונגד הערבים וכונו הארגונים הפורשים.

מטרות הישוב היהודי:

מטרתו המרכזית הייתה **לממש את החלטת האו"ם** על כל שלביה, סיום המנדט הבריטי בארץ והקמת מדינה יהודית. עם זאת, עם הפתיחה בעימות האלים בארץ הוצבו גם יעדי משנה:

1. לבלום את הכוחות הערביים ולהגדיל ולחזק את הכוח היהודי הלוחם
2. להוכיח לעולם את יכולותיו המדיניות של הישוב היהודי, המאורגן מבחינה פוליטית, כלכלית וביטחונית על מנת לשכנעם כי זהו יישוב הראוי ומוכן לקבלת עצמאות מדינית בארץ.
3. לקיים **רצף טריטוריאלי** של שטח יהודי ריבוני, שיאפשר שמירה על קשר בטחוני רצוף עם כל הישובים היהודיים.

יתרונות יחסיים של הישוב היהודי:

בחודשי המלחמה הראשונים היישוב היהודי הגביל עצמו בעיקר להגנה מן ההתקפות הערביות. אסטרטגיה זו נבעה מן הרצון להימנע מהסלמה של הלחימה בארץ לכדי עימות עם מדינות ערב, שעלול היה לסכל את מימוש תכנית החלוקה. כמו כן, ארגון ההגנה, אשר פעל כל הזמן על מנת להגדיל ולייעל את כוחותיו, במקביל פעל להשגת הכרה רשמית מן השלטונות הבריטיים ולכן לא רצה להיתפס כתוקפני ומחרחר מלחמה.

1. **רמת ארגון פוליטי, חברתי, כלכלי וצבאי גבוהים** בהרבה משל הצד הערבי. יתרונות אלה אפשרו לישוב היהודי לגייס כוחות חדשים, לרכז מאמצים ולנייד כוחות ביעילות רבה.
2. **רמה טכנולוגית** עדיפה על הצד הערבי סייעה בבניית כלי נשק, תחזוקתם וקליטת נשק חדש במהירות רבה.
3. **תמיכת יהדות העולם** עזרה בגיוס משאבים כלכליים, תמיכה פוליטית, רכישת כלי נשק וגיוס לוחמים בעלי ניסיון צבאי קודם בצבאות בנות הברית.
4. **מוטיבציה גבוהה** הנובעת מההכרה בגודל ההזדמנות להגשמת החלום הלאומי והלקח מהשואה שחייב הקמת מדינה לעם היהודי. לישוב היהודי הייתה זו מלחמה קיומית של "להיות או לחדול".

ערביי ארץ ישראל, מנו כ- 1.3 מיליון תושבים והיו בעלי תודעה לאומית פלסטינית, עם עוינות קשה וחוסר אמון בבריטים, שנתפסו בעיניהם כמשתפי פעולה עם הציונות, ובמצב מלחמה עם הישוב היהודי. מלחמה זו התבטאה בפעילות טרור (של הכנופיות הערביות) ופעולות תגמול יהודיות. מספר הלוחמים הערבים היה כ- 14 אלף, רובם מאורגנים בכנופיות מקומיות בישובים הערביים, ומצוידים בנשק קל בלבד. לכנופיות המקומיות הצטרפו גם כוחות ממדינות ערב: "**צבא ההצלה**" שהיה צבא מתנדבים ממדינות ערב בפקוד פאוזי אל קאוקג'י ומנה כ-4000 לוחמים, מצוידים בתותחים. כוח נוסף מנה כמה מאות חיילים מתנועת "האחים המוסלמים" שנשלח ממצרים.

מטרותיהם: 1. סיכול תכנית החלוקה של האום, התנגדות לחלוקת הארץ למדינה יהודית ולמדינה ערבית והקמת מדינה ערבית פלסטינית.

יתרונות יחסיים של ערביי ארץ ישראל

1. **מספרם הכולל** של האוכלוסייה הערבית בארץ היה כפול ממספרם של היהודים והם היו פזורים על פני שטחים אסטרטגיים באזורים רבים ברחבי הארץ, בעיקר בערים המעורבות.
2. קירבת **מדינות ערב** והגבולות הפתוחים אפשרו ללוחמים הערביים לקבל **סיוע צבאי** נרחב ממדינות ערב.
3. שליטה על דרכים וצירים רבים בארץ ישראל.
4. נטילת היזמה הצבאית בשלביה הראשונים של המלחמה.

את שלב א' של מלחמת העצמאות אפשר לחלק לשני חלקים שונים:

✓ חלק 1 בו הערבים נקטו ביוזמה והישוב היהודי היה במגננה (דבר שגרם לנזק ונפגעים רבים בקרב הישוב היהודי)

✓ חלק 2 בו הישוב היהודי עבר ממגננה להתקפה במסגרת תוכנית ד' ושינה את פני המלחמה.

• החלק הראשון בשלב א' של המלחמה (30.11.1947 – מרץ 1948) התאפיין במגננה של הישוב היהודי מול התקפה של ערביי ארץ ישראל בסיוע "צבא ההצלה" - חיל המשלוח הערבי.

מאפייני שלב א' של מלחמת העצמאות:

* מלחמה בלתי סדירה (מלחמת גרילה) בין ארגונים לוחמים לא סדירים של מתנדבים- ההגנה, האצ"ל והלח"י מול הכנופיות הערביות.

לחימה מוגבלת בהיקפה בשל נוכחות שלטון המנדט הבריטי.

* אין הפרדה בין עורף לחזית. לחימה בכל הארץ.

* בחלק הראשון יוזמה ערבית ובחלק השני יזמת הכוחות היהודים.

הפלסטינים לא הסכימו לקבל את החלטת החלוקה של האו"ם מכ"ט בנובמבר 1947, ופתחו בלחימה נגד הישוב היהודי, שהתאפיינה בפעילות טרור וחסידת צירים. בחלק זה הייתה היוזמה בידי הצד הערבי. הפעילות בוצעה ע"י הכנופיות הערביות החמושות בשכונות גבול עירוניות בערים המעורבות (ירושלים, יפו חיפה, צפת, עכו וטבריה), נגד ישובים מבודדים ובדרכים ליישובים המבודדים, ובהם ירושלים. אירועים לדוגמה: פגיעה במרכז מסחרי ברחוב יפו בירושלים, רצח 39 מעובדי בתי הזיקוק בחיפה, מצור על הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים, מכונית תופת ברחוב בן יהודה בירושלים (50 הרוגים), ירי על שיירות ישראליות שהביאו אספקה לירושלים (בין שער הגיא לקסטל), לגוש עציון (שיירת הל"ה), והשיירה לקיבוץ יחיעם. ה"הגנה" ניסתה לשלוח שיירות במכוניות משוריינות, אך טקטיקה זו נכשלה ורבים מאנשי השיירות נפגעו. בינואר 1948 הצטרפו ללוחמים הפלסטינאים (שמנו כ 13,000 איש) גם כוחות "צבא ההצלה", צבא מתנדבים ממדינות ערביות שונות (עיראק, סוריה, תימן ועוד), שמנה כ 4000 לוחמים. היה זה כוח חצי צבאי (אינו מקצועי וחמוש בנשק קל), שהונע ממוטיבציה דתית ולאומנית.

• החלק השני בשלב א' - (במרץ 1948 – 14.5.1948) בו עבר הישוב היהודי ממגננה למתקפה:

ב 10 במרץ 1948 החליטה הנהגת הישוב היהודי בראשות בן גוריון, לעבור ממגננה למתקפה ולהפעיל תוכנית צבאית התקפית שנקראה "תוכנית ד'" (במהלך המאורעות לפני מלחמת העצמאות כבר בוצעו 3 תכניות א', ב' ו-ג'). הסיבות לכך היו:

- 1) מצבו הצבאי הקשה של הישוב היהודי, ובעיקר מצבה הנואש של ירושלים הנצורה.
- 2) לישוב היה ברור שעם עזיבת הבריטים את הארץ יפלו מדינות ערב ותפתח מלחמה כוללת נגד הישוב. כדי להגן על הישובים היהודיים היה צורך ליצור רצף טריטוריאלי בין הישובים וגושי ההתיישבות היהודיים.
- 3) היה חשש כבד כי ארצות הברית תסיר את תמיכתה מתוכנית החלוקה של האו"ם לנוכח המצב הצבאי הקשה של הישוב היהודי בשלב זה.

תכנית ד' :

תכנית שנהגתה על ידי מפקדי ההגנה ועיקרה לעבור ממצב של הגנה למצב של התקפה, ולפעול להשגת שליטה בכל היישובים היהודיים שאמורים להיות חלק מהמדינה היהודית על-פי תכנית החלוקה. התוכנית החלה במרץ 1948 ונמשכה כחודש וחצי, עד להכרזה על הקמת מדינת ישראל.

הגורמים שהביאו להחלטה על תכנית ד'

1. מצב היישוב היהודי בארץ - הגורם המרכזי היה המצב של היישוב היהודי בארץ, אשר הגיע לשפל חסר תקדים. מספר יישובים בצפון הארץ ובדרומה נותקו לגמרי משאר יישובי הארץ, וגם ירושלים הייתה נתונה לסירוגין במצור. מספר ההרוגים היהודים בארץ ישראל עלה על 1,100 ומצבור הנשק היה דל מאד.
2. נסיגה של ארצות-הברית מתמיכתה - לנוכח המצב בארץ ארה"ב נסוגה במפתיע מתמיכה ב"תכנית החלוקה" וקראה להקמת "משטר נאמנות" זמני בארץ ישראל, בחסות האו"ם.
3. התקרבות מועד עזיבת הבריטים את הארץ - מועד פינוי הבריטים התקרב וניתן היה לצפות כי ביום יציאתם יפלו צבאות ערב לארץ ישראל, כפי שאכן קרה. לכן היה על היישוב להתחזק במהירות. בעקבות גורמים אלו, ראשי ההגנה הבינו כי לא ניתן להמשיך עם האסטרטגיה ההגנתית ויש לעבור להתקפה.

מטרות תכנית ד' היו:

- א. לתפוס את היוזמה הצבאית ולעבור ממגנה למתקפה.
  - ב. לכבוש את השטחים המקשרים בין גושי ההתיישבות היהודיים ולהשתלט על הדרכים אל היישובים המבודדים כדי ליצור רצף טריטוריאלי בין חלקי היישוב השונים.
  - ג. להשתלט על מחנות צבא ותחנות משטרה בריטיות, ועל תחנות רכבת ונמלי ים ואויר.
  - ד. להשתלט על הערים המעורבות ועל כפרים ערביים השולטים על ערכי תחבורה מרכזיים.
  - ה. לפרוץ את הדרך לירושלים.
- התוכנית החלה ב-15 לאפריל 1948 ב"מבצע נחשון" ובמבצעים שאחריו. **מטרת מבצע נחשון** הייתה: "פריצת הדרך לירושלים" והסרת המצור על העיר באמצעות כיבוש הכפרים הערביים בצידי הדרך המובילה לעיר.

מהלך ביצוע תכנית ד' : לשם ביצוע התכנית ריכזה מפקדת ההגנה כוחות גדולים של כ-3000 לוחמים מכל חלקי הארץ. במהלך הלחימה כבשו כוחות ההגנה, האצ"ל והלח"י את **הערים המעורבות** (חיפה, בית שאן וצפת, ובסיוע של האצ"ל והלח"י גם את יפן) יצרו **רצף טריטוריאלי** בן גושי היישוב היהודי בארץ והצליחו לפרוץ לכמה שבועות את הדרך לירושלים (אזור באב-אל וואד) במהלך "מבצע נחשון". בזמן זה הועברו לעיר הנצורה שלוש שיירות גדולות עמוסות במזון ונשק לתושבים ולכוחות הנצורים בעיר.

הישגי תכנית ד' : ערב סיום המנדט (14 במאי 1948), נוצר רצף טריטוריאלי יהודי ממטולה בצפון ועד באר טוביה בדרום (הרובע היהודי בירושלים, יישובי גוש עציון ויישובי ים המלח נותרו מנותקים ובהמשך נפלו). כל הערים המעורבות למעט ירושלים המזרחית נכבשו בידי הכוחות היהודיים. כוחות ההגנה השתלטו על בסיסי צבא בריטיים רבים כמו משטרת נבי יושע (מצודת כ"ח). ירושלים המערבית

החזיקה מעמד, אך עדין לא הוסר המצור ממנה. הכנופיות הערביות ו"צבא ההצלה" של קאקג'י הוכו והחלו להתפרק. הצלחת תכנית ד' הייתה בין הגורמים המכריעים בהחלטת הנהגת היישוב היהודי לקחת סיכון ולהכריז על הקמת מדינת ישראל, מיד עם עזיבת הבריטים את הארץ ב 14 במאי 1945.

סיכום תכנית ד': שני המבצעים שהחלו את תכנית ד' הם "מבצע נחשון" ו"מבצע הראל", בהם נפרצה הדרך לירושלים באופן זמני ונכבשו לראשונה כפרים ערביים על ידי "ההגנה". בהמשך, נכבשו הערים המעורבות יפו, חיפה, טבריה וצפת ונהדפו הכוחות הערביים מיישובי עמק יזרעאל והגליל העליון. בדרום הושג רצף טריטוריאלי עם רוב יישובי הנגב היהודיים. לכן, ניתן לומר שתוכנית ד' השיגה את יעדיה והיוזמה ההתקפית שעמדה בבסיסה הפכה לקו מנחה באסטרטגיה של היישוב היהודי גם בשלב השני של המלחמה.

קשיים של היישוב היהודי בשלב הראשון של מלחמת העצמאות:

1. הצורך להתמודד עם התקפות היזמות של הערבים שנערכו במקומות שונים בארץ בו-זמנית.
2. הלחימה בערים המעורבות: טרור, צלפים, שיבוש חיי הים-יום, קשיי לחימה בשטח בנוי.
3. הלחימה בדרכים: התקפה על כלי רכב, כישלון שיטת השיירות, ניתוק יישובים עבריים זה מזה וממרכזים עירוניים והטלת מצור על היישובים המבודדים, ניתוק קווי מים וחשמל.
4. ירושלים הנצורה: דרכים חסומות, בעיות בהובלת אספקה, התמודדות עם הלגיון הירדני וחשש ממשבר חברתי קשה בעיר שיוביל כניעת הנצורים.
5. מספר גבוה של נפגעים, בעיקר בין לוחמי הפלמ"ח ומאבטחי השיירות.
6. מחסור בנשק ותחמושת.

סיכום שלב א' של המלחמה – הישגים וקשיים של הצדדים הלוחמים

ערביי ארץ ישראל

1. עד מרץ 1948: בתחילה, ידם של הערבים הייתה על העליונה. בארבעת החודשים הראשונים הם ניצלו היטב את יתרונם המספרי והגיאוגרפי. כך הם הצליחו לנתק צירי תחבורה ולבודד יישובים יהודיים בצפון ובדרום. הם פגעו והרגו יהודים רבים בערים המעורבות והסבו לכוחות היהודים הלוחמים נזק גדול בנפש וברכוש.

2. ממרץ 1948: עם התחלת תכנית ד', המעבר של היישוב היהודי מהגנה להתקפה הביא את הערבים בארץ לכדי קריסה. הבסיס הכלכלי שלהם נהרס ונוצר מחסור כבד בלוחמים. ההנהגה הערבית התפוררה לחלוטין ורבים מהמנהיגים הערבים ברחו לארצות ערב השכנות. מאות אלפי ערבים, מהכפרים הערבים ומהערים המעורבות, נטשו את בתיהם וברחו מהארץ. כך החלה להיווצר בעיית הפליטים הפלסטינים. לאחר המלחמה מדינת ישראל סירבה לאפשר לפליטים אלו לחזור לשטחה והטילה על הליגה הערבית את האחריות לפתרון בעייתם.

היישוב היהודי

1. עד מרץ 1948: במהלך חודשי המלחמה הראשונים היה מצבו של היישוב היהודי רע ביותר. התקפות הערבים פגעו בכל חלקי היישוב: דרכים נחסמו, כלי רכב נהרסו, יישובים בודדו ונותקו מאספקה, תשתיות המים והחשמל ניזוקו וכ-12,000 יהודים מצאו את מותם. קשה במיוחד היה מצבו של היישוב היהודי הנצור בירושלים, אשר בניסיון להבקעת הדרך אליו, מתו לוחמים רבים.

2. ממרץ 1948: כאשר החל ביצועה של תכנית ד', החל המצב להשתנות לטובת היישוב היהודי. כוחות "ההגנה" הסתדרו בחטיבות וגדודים והכפיפו את עצמם למנהיגות המטה הכללי והמוסדות הלאומיים. ההנהגה המדינית והמבצעית ההתקפיים הצליחו ליצור רצף טריטוריאלי יהודי ממטולה עד הנגב. היישוב היהודי כולו היה מגויס בדרך זו או אחרת לצרכי המלחמה והעניק ללוחמים תמיכה. האזרחים היהודים הפגינו כושר עמידה מרשים ושמרו על תקווה ואמונה גם בימים הקשים ביותר. התחושה הגורלית שאחזה ביישוב איחדה את השורות.

מלחמת העצמאות - שלב א'		
הצד הערבי	הצד היהודי	
הכוח	15 אלף לוחמים לוחמים מפוצלים כוח מרכזי: ירושלים, לוד, הגליל והשפלה	ההגנה (3100 לוחמים) אצ"ל (3000) לח"י (כמה מאות)
יתרונות	1. כוח לוחם גדול 2. אסטרטגיית התקפה 3. עורף אסטרטגי 4. יישובים הרריים	1. כוח מאורגן 2. התיישבות יהודית מפוזרת 3. מוטיבציה גבוהה
חסרונות	1. פיצול בכוחות החמושים 2. העדר מנהיגות פוליטית אחידה	1. נחיתות מספרית 2. העדר תנועה חופשית בדרכים 3. פגיעות העורף
יעדים	ביטול החלטת האו"ם	מימוש החלטות האו"ם
אופן פעולת הכוחות הלוחמים	יוזמה והתקפיות: 1. התקפות לאורך צירי תנועה מרכזיים 2. התקפות על יישובים מבודדים 3. התקפות על בערים מעורבות	הגנה: 1. פחד מהתערבות מדינות ערב 2. רצון ליצור דימוי חיובי בעולם
הישגים וקשיים	עד מרץ 48- הצלחה: * ניתוק צירי תחבורה * בידוד יישובים * גרימת נזק בנפש ורכוש לכוח היהודי	עד מרץ 48- מצב רע: * חסימת דרכים * בידוד יישובים * תשתיות ניזוקו * 1200 הרוגים
	ממרץ 48- קריסה: * מחסור בלוחמים * התפוררות ההנהגה * היווצרות בעיית הפליטים	ממרץ 48- הצלחה: * סידור כוחות ההגנה והכפתם למוסדות הלאומיים * יצירת רצף טריטוריאלי * מוטיבציה ותמיכה של כל היישוב

